

ЗМІСТ

1. Модуль 1. Психологія як наука. Етичні норми та принципи діяльності психолога.

Тема 1. Витоки та види психологічного знання. Методологія та методи психологічного дослідження.

Тема 2. Мета, завдання, зміст і основні функції діяльності практичного психолога.

Тема 3. Етичні основи професійної діяльності психолога.

2. Модуль 2. Особистість і діяльність.

Тема 1. Еволюція та розвиток психіки.

Тема 2. Особистість.

Тема 3. Діяльність і поведінка.

Тема 4. Когнітивна сфера особистості.

Тема 5. Емоційно-вольова сфера особистості.

Тема 6. Індивідуально-психологічні особливості особистості.

3. Тестові завдання.

4. Додаткові питання.

5. Питання для визначення рівня знань абітурієнтів.

6. Література.

ЗАВДАННЯ

для проведення вступних випробувань

за спеціальністю «Психологія» ступеня вищої освіти «магістр» (1 р. 6 м.).

В умовах трансформації українського суспільства, що торкнулася всіх його сфер, і істотної активізації сучасної людини, що супроводжується розширенням можливостей самореалізації і включеності в соціальні, економічні, політичні і ін. процеси, зростає роль практичної психології, покликаної забезпечувати психологічну допомогу і супровід в рішенні психологічних і соціально-психологічних проблем різним соціальним групам. У процесі розвитку практичної психології спочатку в системі освіти, а поступово і в інших сферах суспільства – охороні здоров'я, соціальній сфері, бізнесі, економіці, юриспруденції і ін. – за психологом закріплюється статус фахівця, покликаного реалізовувати експертну позицію, конструктивно впливати на процеси, що відбуваються, сприяти позитивним змінам як на суб'єктивному світі окремої людини, так і в навколишній дійсності – міжособистих стосунках, внутрішньо-організаційному середовищі, в клієнтській практиці і так далі. Освоєння професії «психолог» дозволить Вам застосовувати психологічні знання для вирішення соціальних, професійних, особистісних завдань.

Вирішення проблеми підвищення якості підготовки спеціалістів з вищою освітою на сучасному етапі передбачає значне поліпшення добору абітурієнтів як важливого засобу управління процесом навчання.

Вступний іспит проводять з метою визначення ступеня готовності абітурієнтів до навчання.

Вступний іспит проводиться у формі тестування. Тестування на сучасному етапі вважається одним з ефективних методів перевірки ступеня готовності абітурієнтів до навчання. Тест – підготовлений комплекс стандартизованих завдань, що оцінюються заздалегідь встановленими критеріями і дозволяють виявити в абітурієнтів наявні компетенції.

Критерії оцінювання. Оцінювання рівня знань вступника здійснюється на підставі перевірки бланків відповіді за тестами за встановленими критеріями.

Абітурієнту виставляється оцінка «*зараховано*» за умови, якщо він дав правильні відповіді на половину із запропонованих йому завдань (50%).

Абітурієнту виставляється оцінка «*не зараховано*» у разі, якщо він:

- дав відповідь на менше ніж 50% завдань;
- дав відповіді, які свідчать про необдуманість, автоматизм вибору правильної відповіді чи про списування правильних відповідей;
- не дав відповіді взагалі.

Шкала оцінювання тестів: національна та ECTS

Кількість правильних відповідей	Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
			для вступного екзамену	Рекомендація до навчання
28-30	90-100	A	відмінно	Рекомендований до навчання
26-27	82-89	B	добре	
23-25	74-81	C		
20-22	64-73	D	задовільно	
18-19	60-63	E		
11-17	35-59	FX	незадовільно	Не рекомендований до навчання
0-10	0-34	F	незадовільно	

1. МОДУЛЬ 1. ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА. ЕТИЧНІ НОРМИ ТА ПРИНЦИПИ ДІЯЛЬНОСТІ ПСИХОЛОГА.

Тема 1. Витоки та види психологічного знання. Методологія та методи психологічного дослідження.

Психологія та давньогрецька міфологія. Психологічне знання у філософських трактатах минулого. Опис людських вчинків та рис характеру в літературних пам'ятках. Народна мудрість, художня література та живопис – сховище житейського психологічного знання. Відмінності житейського психологічного знання від наукового. Парапсихологія, трансперсональна психологія.

Психологія як наука про виникнення, функціонування і розвиток психіки. Психіка як об'єкт психології. Методологічна основа вивчення психіки: принципи детермінізму; єдності свідомості і діяльності, розвитку, системності, випереджального відображення тощо.

Основні групи методів психології. Організаційні методи: порівняльне, лонгitudне, комплексне дослідження. Емпіричні методи: спостереження, експеримент, психодіагностика (тести, опитування, анкетування, інтерв'ю, соціометрія), аналіз продуктів діяльності.

Методи обробки даних: кількісний (статистичний) і якісний аналіз.

Методи корекції: груповий тренінг і аутотренінг, психотерапія.

Конкретні методики психологічного дослідження. Етапи психологічного дослідження: підготовчий, власне, експериментальний, кількісної обробки даних, інтерпретації отриманих даних.

Тема 2. Мета, завдання, зміст і основні функції діяльності практичного психолога.

Мета роботи психолога як гуманна місія надання допомоги суспільству в забезпеченні психологічного здоров'я, створенні соціально-психологічних умов для розвитку кожної особистості.

Функції психолога як постійні завдання, що складають зміст його діяльності. Основні функції діяльності практичного психолога (психодіагностична, психокорекційна, психопрофілактична, розвиваюча, профорієнтаційна, психолого-просвітницька).

Психодіагностична функція та її здійснення в різних галузях роботи психолога.

Психологічна корекція. Рівні аналізу норми психічного розвитку як основа побудови психологічної корекції.

Психопрофілактична робота психолога та її випереджаючий характер. Психотренінг, психодрама, рольова гра як форми психокорекційної і психопрофілактичної роботи психолога.

Розвиваюча функція та її реалізація в роботі психолога (в закладах освіти, сім'ї, та ін.). Врахування рівня актуального і зони найближчого розвитку в роботі психолога з розвитку психічних процесів людини.

Робота з профорієнтації та соціально-професійної адаптації як функція психолога. Консультативна робота психолога.

Психолого-просвітницька функція психолога та її роль у підвищенні психологічної компетентності людей, гуманізації життя і праці. Методи психологічної просвіти.

Тема 3. Етичні основи професійної діяльності психолога.

Поняття моралі, етики, моральності. Значення моралі в житті суспільства.

Значення етики в професійній діяльності. Регулювальники діяльності психолога. Поняття «професія» і «спеціальність» психологія. Загальна характеристика професійної діяльності психолога.

Базові знання психолога: суспільні та природні науки, психологія, педагогіка. Необхідні здібності психолога: концентрація та стійкість уваги, переключення і розподіл уваги, образна та словесно-логічна пам'ять, образне мислення, короткочасна та довготривала пам'ять, комунікативні здібності,

вербальні здібності, ораторські здібності, здібність до самоконтролю. Необхідні особистісні риси, інтереси та нахили.

Етичні стандарти діяльності психолога. Основні принципи Етичного кодексу: принцип ненанесення шкоди клієнтові, принцип компетентності психолога, принцип інформованої згоди, принцип неупередженості психолога, принцип конфіденційної діяльності психолога.

Принципи етичного кодексу асоціації тренерів і психотерапевтів: компетентність, порядність, професійна і наукова відповідальність, повага до прав людини, турбота про благополуччя інших, соціальна відповідальність.

2. МОДУЛЬ 2. ОСОБИСТІСТЬ І ДІЯЛЬНІСТЬ.

Тема 1. Еволюція та розвиток психіки.

Психологія як наука про виникнення, функціонування і розвиток психіки. Психіка як об'єкт психології. Мозок і психіка. Рефлекторний характер психіки. Умовні і безумовні рефлекси. Динамічний стереотип. Перша і друга сигнальні системи.

Теоретичні підходи до проблеми виникнення психіки: антропоморфізм, панпсихізм, нейропсихізм. Система і рівні основних форм відображення. Виникнення психіки як результат еволюції нервової системи. Умови розвитку психіки.

Розвиток психіки у філогенезі: подразливість, тропізми, елементарна чутливість, предметне сприймання, інтелект. Особливості і форми прояву психіки в поведінці: інстинкти, навички, інтелектуальна поведінка. Спілкування і «мова» тварин.

Умови переходу до вищої форми відображення - людської свідомості. Роль праці і спілкування у виникненні свідомості. Сутність розходжень психіки тварин і людини. Свідомість і мовлення. Свідомість і несвідоме. Форми прояву несвідомого.

Тема 2. Особистість.

Поняття про особистість у психології. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість», «індивідуальність».

Структура особистості. Біологічне і соціальне в структурі особистості.

Спрямованість особистості. Потреби як джерело активності особистості. Мотиви. Види мотивів. Потяги і схильності. Інтереси. Переконавання і світогляд. Настановлення. Аналіз структури особистості в залежності від її системоутворюючої позиції, спрямованості особистості, особистісного змісту, настановлення особистості, ціннісної орієнтації, диспозиції особистості.

Самосвідомість особистості. Образ «Я» як настановлення особистості. Самооцінка і її роль у становленні самосвідомості особистості. Рівень домагань. Психологічний захист особистості. Можливості розвитку самосвідомості особистості.

Формування особистості. Рушійні сили розвитку особистості. Формування особистості як процес і результат її розвитку. Формування особистості як цілеспрямоване виховання. Поняття про саморегуляцію особистості.

Тема 3. Діяльність і поведінка.

Активність і її види. Поняття про діяльність. Діяльність і імпульсивна поведінка. Зовнішня (фізична) і внутрішня (психічна) діяльність. Роль діяльності в становленні особистості людини.

Структура діяльності особистості: мета, мотиви, дії. Дія як процес, спрямований на досягнення поставленої мети. Дія і рух. Види дій. Інтеріоризація і екстеріоризація дій. Механізм планування, регулювання і контролю дій.

Опанування діяльністю. Навички і вміння. Етапи і чинники продуктивності формування навички. Взаємодія навичок. Уміння як використання знань і навичок для досягнення мети діяльності. Навички як дія, виконання якої стало потребою. Шляхи формування навичок.

Основні види діяльності (праця, навчання, гра) та їх психологічна характеристика. Рівні діяльності. Діяльність і поведінка. Вчинок як одиниця поведінки особистості.

Тема 4. Когнітивна сфера особистості.

Поняття про увагу. Фізіологічні основи уваги. Характеристика уваги: стійкість, переключення, розподіл, обсяг. Види уваги: мимовільна, довільна, післядовільна. Умови привертання уваги. Підтримка уваги в процесі трудової діяльності. Методи вивчення уваги.

Поняття «відчуття». Рефлекторна природа відчуттів. Рецептори і аналізатори. Класифікація відчуттів. Види відчуттів. Загальні властивості відчуттів: якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація подразників. Поріг чутливості і його вимір.

Поняття «сприймання». Характеристика сприймання: предметність, цілісність, структурність, константність, осмисленість. Фігура і фон сприймання. Полімодальність сприймання. Сприймання простору руху, і часу. Зорові ілюзії. Методи вивчення сприймання. Удосконалення сприймання. Спостереження як цілеспрямоване сприймання.

Поняття про пам'ять. Фізіологічні основи пам'яті. Теорії пам'яті. Види пам'яті. Класифікація пам'яті: за модальністю (наочно-образна, рухова, емоційна, словесно-логічна), тривалістю зберігання (миттєва, короткочасна, проміжна, довгострокова), цілями діяльності (мимовільна, довільна). Процеси пам'яті. Запам'ятовування: мимовільне і довільне, механічне і логічне. Форми відтворення: впізнавання, спогад, згадування, ремінісценція. Забування. Методи вивчення пам'яті. Умови і прийоми підвищення ефективності пам'яті.

Поняття про мислення. Операції мислення: порівняння, аналіз, синтез, абстракція, конкретизація, узагальнення. Форми мислення: поняття, судження, умовивід. Класифікація видів мислення: за формою (предметно-ділове, наочно-образне, словесно-логічне), характером розв'язуваних задач

(теоретичне, практичне), ступенем новизни й оригінальності (репродуктивне, творче), ступенем розгорнутості (дискурсивне, інтуїтивне). Індивідуальні особливості мислення: глибина, самостійність, ширина, гнучкість, швидкість розумових операцій. Методи вивчення мислення. Засоби активізації розумової діяльності людини.

Поняття про уяву. Фізіологічні основи уяви. Види уяви: мимовільна і довільна, репродуктивна і творча. Фантазія, марення, мрії. Засоби і прийоми створення нових образів: типізація і гіперболізація, аглютинація, схематизація. Методи вивчення уяви. Умови розвитку уяви.

Тема 5. Емоційно-вольова сфера особистості.

Поняття про почуття. Функції почуттів. Фізіологічні основи почуттів. Теорії емоцій. Форми переживання почуттів. Емоції, афекти. Настрій. Емоційний стрес. Емоційні стани. Емоційність. Емпатія, тривожність. Динаміка почуттів. Почуття й особистість. Вищі почуття: моральні, інтелектуальні, естетичні. Методи вивчення емоційної сфери людини. Можливості управління емоціями.

Поняття про волю. Функції волі. Воля як саморегуляція діяльності. Прояви волі. Потяги і бажання. Прагнення особистості. Ризик і його види. Вольові якості. Простий і складний вольовий акт. Структура складного вольового акту. Прийняття рішення і його реалізація. Локус контролю. Взаємозв'язок мотивів і волі. Можливості самовиховання волі.

Тема 6. Індивідуально-психологічні особливості особистості.

Поняття про темперамент. Теорії темпераменту: гуморальна, конституціональна, фізіологічна. Тип вищої нервової діяльності і темперамент. Вивчення життєвих проявів властивостей нервової системи: активність, реактивність, пластичність, регулярність, темп реакцій. Типи темпераменту. Проблема зміни темпераменту. Темперамент та індивідуальний стиль діяльності.

Поняття про характер. Темперамент і характер. Характер і індивідуальність людини. Структура характеру. Риси характеру і стосунки особистості. Акцентуації характеру. Виразні ознаки характеру: вчинки і дії, особливості мовлення, зовнішній вигляд. Формування характеру. Характер і обставини. Методи вивчення характеру.

Поняття про здібності. Задатки і здібності. Види здібностей. Загальні і спеціальні здібності. Рівні розвитку здібностей. Обдарованість. Талант. Геніальність. Умови розвитку здібностей: активність, навчання і виховання. Методи вивчення здібностей. Формування здібностей. Роль інтересів і схильностей у формуванні здібностей.

3. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ.

1 ВАРІАНТ

1. Основна задача психології як науки:

- а) вивчати якісні (структурні) особливості психічних явищ та процесів, що мають не тільки теоретичне, а й практичне значення;
- б) вивчення об'єктивних закономірностей функціонування психічних явищ та процесів, що мають не тільки теоретичне, але й велике практичне значення;
- в) досліджувати фізіологічні механізми, що лежать в основі психічних явищ.

2. Галузь психології, який вивчає індивідуально-психологічні відмінності між людьми, як між окремими індивідами, та типологічні відмінності психологічних проявів у представників різних соціальних, вікових, етнічних груп, називають:

- а) диференційною психологією;
- б) соціальною психологією;
- в) загальною психологією.

3. Назвіть представників когнітивної теорії в соціальній психології?

- а) Халл, Міллер, Роттер;
- б) Фромм, Хорні, Адлер;
- в) Левін, Хайдер, Колберг.

4. Напрямок, предметом вивчення якого є поведінка, називається:

- а) біхевіоризм;
- б) фрейдизм;
- в) психоаналіз;
- г) гештальтпсихологія.

5. Назвіть напрямки, що стверджують пріоритет структури або цілісності в організації психічних процесів.

- а) гештальтпсихологія;
- б) генетична психологія;
- в) когнітивна психологія;
- г) біхевіоризм.

6. Засновником напрямку генетичної психології є:

- а) Брунер Сеймур;
- б) Абрахам Маслоу;
- в) Жан Піаже;
- г) Григорій Костюк.

7. Методологія – це:

- а) система принципів і способів організації і побудови теоретичної і практичної діяльності, а також вчення про цю систему;
- б) сукупність способів і прийомів вивчення психологічних проявів спосібності людини;
- в) вчення про систему принципів організації теоретичної і практичної діяльності.

8. Етичність дослідження полягає в тому, щоб до його початку кожного учасника проінформували про:

- а) процедуру дослідження, ризик з яким пов'язане дослідження;
- б) процедуру дослідження, ризик з яким пов'язане дослідження, право учасника припинити участь в експерименті при бажанні;
- в) ризик з яким пов'язане дослідження, право учасника припинити участь в експерименті при бажанні.

9. До основних функцій психолога відносяться:

- а) психодіагностична, психопрофілактична, психокорекційна, профорієнтаційна, психологопросвітницька;
- б) психодіагностична, психокорекційна, профорієнтаційна, психологопросвітницька;
- в) психодіагностична, психопрофілактична, психокорекційна, розвиваюча, профорієнтаційна, психологопросвітницька.

10. Стандартизованим психологічним випробуванням, в результаті якого робиться спроба оцінити той чи інший психічний процес, або особистість в цілому, є:

- а) бесіда;
- б) тест;
- в) експеримент;
- г) моделювання.

11. За допомогою якого методу соціальної психології здійснюється якісно-кількісний аналіз змісту документів?

- а) Спостереження;
- б) Контент-аналіз;
- в) Соціально-психологічний експеримент.

12. Тестування проводять за допомогою:

- а) тестів, опитувальників, проєктивних методик;
- б) тестів, опитувальників;
- в) опитувальників, проєктивних методик.

13. До складових комунікативної компетентності входять:

- а) сприйняття і передача комунікативних сигналів;

- б) довільна та мимовільна експресивність;
- в) комунікативна здібність, комунікативне знання, комунікативне вміння.

14. Апперцепція – це...

- а) негативний вплив попереднього досвіду на сприймання;
- б) позитивний вплив попереднього досвіду на сприймання;
- в) залежність сприймання від попереднього досвіду людини;
- г) залежність сприймання від об'єктивних особливостей об'єкта.

15. В якому випадку людину можна назвати уважною:

- а) коли вона усвідомлює чого хоче;
- б) коли довільна увага переважає над мимовільною увагою;
- в) коли мимовільна увага переважає над довільною увагою;
- г) коли мимовільна увага переважає над післядовільною увагою.

16. Визначальним фактором інтересу-збудження є:

- а) сила дії об'єкту на органи чуття;
- б) новизна об'єкту;
- в) мова людини;
- г) міміка і жести, які людина використовує під час спілкування;
- д) незвичність ситуації в якій опиняється людина.

17. Мотив – це:

- а) спонукання, що змушує людину діяти в певній ситуації і за певних умов;
- б) система мотивів, що спонукає діяти відповідно до своїх поглядів;
- в) страждання і муки сумління, коли порушуються принципи в діях і вчинках;
- г) програма майбутнього самовдосконалення особистості;

18. Комунікативна компетентність – це...

- а) здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, певна сукупність знань, умінь і навичок , що забезпечують ефективне спілкування;
- б) уміння розуміти і бути зрозумілим для партнера по спілкуванню;
- в) природна обдарованість людини в спілкуванні.

19. Сутність якого ефекту полягає в тому, що присутність інших спонукає людей краще виконувати прості або добре знайомі задачі, полегшує дії людини, сприяє їм?

- а) Соціальна фасилітація;
- б) Соціальна інгібіція;
- в) Соціальний ефект.

20. Рівень професіоналізму діяльності психолога визначається:

- а) теоретичними знаннями;
- б) методологічною і методичною підготовкою;
- в) будівництвом своєї діяльності з урахуванням етичних норм, теоретичними знаннями, методологічною і методичною підготовкою.

21. Слово “психологія” в перекладі з грецької означає:

- а) наука про душу;
- б) наука про свідомість;
- в) наука про мислення.

22. Засновником першої психологічної лабораторії:

- а) І.М. Сєченов, І.П. Павлов;
- б) В. Вундт;
- в) Р. Декарт;
- г) М. Вертгеймер.

23. До яких явищ належить відчуття, сприймання, пам'ять, мислення, почуття, воля:

- а) психічні стани;
- б) психічні процеси;
- в) психічні властивості.

24. Сучасна психологія свої дослідження базує на:

- а) інтуїції та метафізиці;
- б) спробах і помилках;
- в) спостереженні та експериментах

25. До основних методів психології відносять:

- а) спостереження, експеримент;
- б) тестування, інтерв'ю;
- в) обробку і інтерпретацію даних.

26. Експериментальний метод в психології відносять до:

- а) організаційної групи методів;
- б) емпіричної групи методів;
- в) інтерпретаційної групи методів.

27. Бесіда і анкетування є різновидом:

- а) інтерв'ювання;
- б) тестування;
- в) опитування.

28. Структура анкети складається з:

- а) основної частини, заключної частини, "паспортички";

- б) вступної частини, основної частини, заключної частини;
- в) вступної частини, основної частини.

29. Вербальний інтелект – це...

- а) яскраво виражена здатність особи чітко, виразно і художньо висловлювати свої думки, вміло використовувати значний словниковий запас і експресивні мовні засоби;
- б) здатність особи вдало вирішувати різні практичні, життєві або виробничі проблеми;
- в) здатність людини до практичного розуміння закономірностей у людських стосунках, вміння налагоджувати з оточуючими добрі відносини.

30. Джерелом будь-якої активності людини є:

- а) мотиви;
- б) потреби;
- в) цілі;
- г) стимули.

2 ВАРІАНТ

1. Засновником першої психологічної лабораторії:
 - а) І.М. Сєченов, І.П. Павлов;
 - б) В. Вундт;
 - в) Р. Декарт;
 - г) М. Вертгеймер.
2. Назвіть теорію створену Фрейдом.
 - а) біхевіоризм;
 - б) фрейдизм;
 - в) психоаналітична;
 - г) рефлексорна.
3. Напрямок, предметом вивчення якого є поведінка, називається:
 - а) біхевіоризм;
 - б) фрейдизм;
 - в) психоаналіз;
 - г) гештальтпсихологія.
4. Назвіть напрямки, що стверджують пріоритет структури або цілісності в організації психічних процесів.
 - а) гештальтпсихологія;
 - б) генетична психологія;
 - в) когнітивна психологія;
 - г) біхевіоризм.
5. Предметом вивчення гуманістичної психології є:
 - а) потреба в самореалізації, само актуалізації;
 - б) несвідомі психічні процеси;
 - в) адаптована поведінка.
 - г) всі відповіді вірні.
6. Засновником напряму генетичної психології є:
 - а) Брунер Сеймур;
 - б) Абрахам Маслоу;
 - в) Жан Піаже;
 - г) Григорій Костюк.
7. До яких явищ належить відчуття, сприймання, пам'ять, мислення, почуття, воля:
 - а) психічні стани;
 - б) психічні процеси;
 - в) психічні властивості.
8. Бесіда і анкетування є різновидом:

- а) інтерв'ювання;
- б) тестування;
- в) опитування.

9. Структура анкети складається з:

- а) основної частини, заключної частини, "паспортички";
- б) вступної частини, основної частини, заключної частини;
- в) вступної частини, основної частини.

10. Залежно від ступеня розробленості проблеми експерименти бувають:

- а) пошукові, уточнюючі, критичні, відтворювальні, демонстраційні;
- б) пошукові, критичні, демонстраційні;
- в) пошукові, уточнюючі, відтворювальні, демонстраційні.

11. Вкажіть, яка властивість уваги полягає в довільному перенесенні її спрямованості з одного об'єкта на інший.

- а) коливання уваги;
- б) стійкість уваги;
- в) концентрація уваги;
- г) переключення уваги.

12. В якому випадку людину можна назвати уважною:

- а) коли вона усвідомлює чого хоче;
- б) коли довільна увага переважає над мимовільною увагою;
- в) коли мимовільна увага переважає над довільною увагою;
- г) коли мимовільна увага переважає над післядовільною увагою.

13. Невербальна комунікація – це...

- а) міміка й пантоміміка, особливості мовних зворотів співбесідника;
- б) рухи і жести;
- в) виразні рухи, жести, використання предметів, паралінгвістичні сигнали.

14. Комунікативна компетентність – це...

- а) здатність встановлювати і підтримувати необхідні контакти з іншими людьми, певна сукупність знань, умінь і навичок, що забезпечують ефективне спілкування;
- б) уміння розуміти і бути зрозумілим для партнера по спілкуванню;
- в) природна обдарованість людини в спілкуванні.

15. Лідерство – це...

- а) процес маніпулятивного впливу людини у міжособистісних стосунках з іншими членами групи;
- б) відносини домінування і підпорядкування, впливу і слідування в системі міжособистісних відносин в групі;

в) одна з основних форм організації міжособистісної взаємодії, що характеризується досягненням індивідуальних чи групових цілей, інтересів в умовах протиборства з іншими індивідами або групами, що досягають тих самих цілей та інтересів.

16. Освіта і навчання основам психологічних знань є основною сферою для:

- а) психолога-викладача;
- б) психолога-дослідника;
- в) психолога-практика.

17. Емпатія – це...

- а) непомітне для клієнта повторення його рухів, міміки та інтонацій;
- б) невербальна емоційна підтримка;
- в) розуміння і правильне відбиття власною вербальною і невербальною поведінкою почуттів клієнта.

18. Рушійними силами розвитку особистості є:

- а) прагнення до досягнень;
- б) суперечності між потребами і можливостями їх задоволення;
- в) природна необхідність;
- г) мотиви особистості;
- д) всі відповіді вірні.

19. Мотив – це:

- а) спонукання, що змушує людину діяти в певній ситуації і за певних умов;
- б) система мотивів, що спонукає діяти відповідно до своїх поглядів;
- в) страждання і муки сумління, коли порушуються принципи в діях і вчинках;
- г) програма майбутнього самовдосконалення особистості.

20. Етичність дослідження полягає в тому, щоб до його початку кожного учасника проінформували про:

- а) процедуру дослідження, ризик з яким пов'язане дослідження;
- б) процедуру дослідження, ризик з яким пов'язане дослідження, право учасника припинити участь в експерименті при бажанні;
- в) ризик з яким пов'язане дослідження, право учасника припинити участь в експерименті при бажанні.

21. Слово “психологія” в перекладі з грецької означає:

- а) наука про душу;
- б) наука про свідомість;
- в) наука про мислення.

22. До основних функцій психолога відносяться:

- а) психодіагностична, психопрофілактична, психокорекційна, профорієнтаційна, психологопросвітницька;
- б) психодіагностична, психокорекційна, профорієнтаційна, психологопросвітницька;
- в) психодіагностична, психопрофілактична, психокорекційна, розвиваюча, профорієнтаційна, психологопросвітницька.

23. Сучасна психологія свої дослідження базує на:

- а) інтуїції та метафізиці;
- б) спробах і помилках;
- в) спостереженні та експериментах.

24. До основних методів психології відносять:

- а) спостереження, експеримент;
- б) тестування, інтерв'ю;
- в) обробку і інтерпретацію даних.

25. Стандартизованим психологічним випробуванням, в результаті якого робиться спроба оцінити той чи інший психічний процес, або особистість в цілому, є:

- а) бесіда;
- б) тест;
- в) експеримент;
- г) моделювання.

26. Експериментальний метод в психології відносять до:

- а) організаційної групи методів;
- б) емпіричної групи методів;
- в) інтерпретаційної групи методів.

27. Вербальний інтелект – це...

- а) яскраво виражена здатність особи чітко, виразно і художньо висловлювати свої думки, вміло використовувати значний словниковий запас і експресивні мовні засоби;
- б) здатність особи вдало вирішувати різні практичні, життєві або виробничі проблеми;
- в) здатність людини до практичного розуміння закономірностей у людських стосунках, вміння налагоджувати з оточуючими добрі відносини.

28. Джерелом будь-якої активності людини є:

- а) мотиви;
- б) потреби;
- в) цілі;
- г) стимули.

29. Рівень професіоналізму діяльності психолога визначається:

- а) теоретичними знаннями;
- б) методологічною і методичною підготовкою;
- в) будуванням своєї діяльності з урахуванням етичних норм, теоретичними знаннями, методологічною і методичною підготовкою.

30. Сутність якого ефекту полягає в тому, що присутність інших спонукає людей краще виконувати прості або добре знайомі задачі, полегшує дії людини, сприяє їм?

- а) соціальна фасилітація;
- б) соціальна інгібіція;
- в) соціальний ефект.

4. Додаткові завдання.

ПРОБЛЕМНІ ЗАДАЧИ.

Аналіз проблемних задач полягає в тому, що в процесі іспиту наводяться приклади задач, які потім аналізуються за планом: зміст ситуації; опис рішення для вирішення проблеми; аргументація для прийняття саме такого рішення; до яких результатів (позитивних чи негативних) приведе таке розв'язання ситуації; чи можна було вирішити ситуацію, враховуючи результати іншим чином.

1. До вас звернувся керівник організації з проханням щодо оптимізації соціально-психологічного клімату в колективі. Які поради ви можете надати керівнику з зазначеної проблеми?

2. Подайте психологічний аналіз висловлювання М.Монтеня: "Людина страждає не стільки від того, що відбувається, скільки від того, як вона оцінює те, що відбувається".

3. У опитуванні, проведеному з метою визначення причин поганих результатів навчання студентів, були, зокрема, поставлені запитання:

- Що заважає вам добре вчитися?
- Чому ви часто пропускаєте лекції?

Оцініть ці запитання з погляду методичних вимог до подібного роду запитань.

4. Оцініть наступний діалог:

Мати: "Я прийшла до вас порадитися. У мене дуже складне становище – син став погано вчитися, учителя скаржаться на його погані знання. Можливо це пов'язано із станом його здоров'я? У дитинстві він часто хворів, а нещодавно їздив до санаторію і тепер зовсім "відстав" у навчанні.

Психолог: “Так, послаблене здоров’я багато в чому обумовлює неуспіх у навчанні. Вам необхідно загартовувати сина, частіше бувати на свіжому повітрі, записати його до спортивної секції”.

5. Студенти економічного факультету звернулися в деканат із проханням замінити у навчальному плані години, що виділено на психологію, на ще одну економічну дисципліну. Вони мотивують це тим, що їм конче потрібна саме ця дисципліна для майбутньої професійної діяльності, тоді як психологами вони ніколи не будуть. Про що психолог будете говорити з групою?

6. Опишіть відомі вам типи темпераменту. Якими є особливості взаємодії з людьми із подібними типами темпераменту? Поясніть, чому.

5. Питання для визначення рівня знань абітурієнтів.

1. Що таке психіка?
2. Що вивчає наука психологія?
3. В чому полягає завдання психології як науки?
4. Охарактеризуйте галузі психології.
5. Які ви знаєте методи психології? Дайте їх загальну характеристику.
6. Охарактеризуйте спостереження як метод психології. Переваги та недоліки.
7. Охарактеризуйте експеримент як метод психології. Переваги та недоліки.
8. В чому полягають переваги та недоліки експерименту в порівнянні з спостереженням.
9. Охарактеризуйте методи опитування та їх переваги та недоліки.
10. Дайте характеристику вольових якостей особистості.

11. Охарактеризуйте інтерв'ю як метод психології. Переваги та недоліки.
12. Охарактеризуйте умови формування характеру.
13. Охарактеризуйте соціально-психологічну суть феномена спілкування.
14. Які ви знаєте форми прояву психіки та їх взаємозв'язок.
15. Охарактеризуйте емоції як психічний процес
16. Розкрийте сутність відчуттів: фізіологічні основи, види.
17. Розкрийте сутність і властивості сприймання.
18. Охарактеризуйте вікові особливості становлення особистості.
19. Пам'ять: сутність, фізіологічні основи, процеси, види.
20. Розкрийте сутність мислення: типи, операції.
21. Розкрийте сутність уяви: фізіологічні умови, види.
22. Розкрийте сутність уваги: фізіологічні основи, види.
23. Емоції: сутність і види.
24. Надайте загальну характеристику пізнавальних процесів.
25. Темперамент. Яка роль темпераменту в професійній діяльності людини?
26. Визначте сутність психічних станів.
27. Характер: сутність, структура, умови формування і розвитку.
28. Розкрийте психологічну сутність, умови попередження і розв'язання конфліктів.
29. Здібності: зміст і види.
30. Перелічіть основні умови розвитку здібностей.

7. Література

1. Ананьев Б.Г. О проблемах современного человекознания / Б.Г.Ананьев. – [2-е изд.]. – СПб. : Питер, 2001. – 350 с.
2. Анастаси А. Психологическое тестирование / А.Анастаси, С.Урбина. – СПб. : Питер, 2005. – 260 с.

3. Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию / Ю.Б.Гиппенрейтер. – М. : ЧеРо, "Юрайт", 2001. – 320 с.
4. Грановская Р.М. Элементы практической психологии / Р.М.Грановская. – СПб. : Питер, 2004. – 320 с.
5. Загальна психологія : Навч. вид. / О.Скрипченко, Л.Долинська, З.Огороднійчук та ін. – К. : А.П.Н., 1999. – 420 с.
6. Максименко С.Д. Загальна психологія / С.Д.Максименко, В.О.Солов'єнко. – К. : МАУП, 2004. – 385 с.
7. Немов Р.С. Психология / Р.С.Немов : В 3 кн. – [2-е изд.]. – М. : Просвещение. – Владос, 1995.
8. Общая психология / Сост. Е.И.Рогов. – М. : ВЛАДОС, 1995. – 440 с.
9. Общая психология : Учебник / Под ред. С.Д.Максименко. – К. : Ваклер, 2004. – 460 с.
10. Основи психології / За заг. ред. О.В.Киричука, В.А.Роменця. – [3-тє вид.]. – К. : Либідь, 2005. – 426 с.
11. М'ясоїд П.А. Загальна психологія : Навч. посіб. – [2-ге вид., допов.]. – К. : Вища шк., 2001. – 487 с.
12. Рубинштейн С.Л. Основы общей психологии / . — СПб. : Питер, 2000. – 450 с.
13. Етичний кодекс психолога. – Тернополь. 1996. – 120 с.

Завідувач кафедри загальної та
практичної психології

П. В. Лушин